

Bureau Jeugdzorg komt regelmatig in het nieuws vanwege de lange wachtlijsten. Het kan maanden duren voordat een kind met problemen geholpen wordt.

< **Gezinsvoogd Angelique Dammer:**
"Als gezinsvoogd moet je het echt hebben van kleine dingen."

EEN DAGJE MEE MET DE **gezinsvoogd**

De komende weken gaat een Libelle-redacteur mee met mensen die een beroep hebben dat vaak in het nieuws komt. Deze week loopt Marloes Keizer een dag mee met Angelique Dammer (36), gezinsvoogd bij Bureau Jeugdzorg Noord-Holland. "We krijgen te maken met vaders die onder de drugs zitten en moeders die dreigen: 'Jij hebt zelf kinderen, hè?'"

> Samantha heeft voor de laatste keer een gesprek met Angelique. Ze is bijna achttien, dan houdt de ondertoezichtstelling op.

"Ik ben wel eens met slingers om binnengekomen omdat ik zo blij was dat het kind zich aan de afspraak had gehouden"

Wat doet een gezinsvoogd?

Een gezinsvoogd werkt voor Bureau Jeugdzorg en is het eindtraject van de hulpverlening. Wanneer alle andere pogingen niet genoeg resultaat hebben gehad, kan de kinderrechter overgaan tot onder toezichtstelling (OTS) van een gezinsvoogd. Door die OTS kan de gezinsvoogd voorbijgaan aan de wens van ouders, en kinderen uit huis plaatsen als Bureau Jeugdzorg denkt dat dat beter is voor de veiligheid en ontwikkeling van het kind. Verder heeft een gezinsvoogd contact met het gezin, bepaalt hij of zij welke zorg nodig is, stuurt hulpverleners aan en zorgt dat het juridisch gezien allemaal klopt. Volgens de wet zijn kinderen op hun achttiende volwassen. Vanaf dat moment kan de gezinsvoogd niets meer voor hen doen.

< Redacteur Marloes Keizer.

> Het kost veel tijd om afspraken te maken met ouders, kinderen en andere hulpverleners.

“Het meisje heeft op haar dertiende abortus laten plegen en haar broers dreigen met eerwraak”

9 UUR AFSPRAKEN MAKEN

Angelique begint meteen met haar dagelijkse bel- en e-mailrondje om afspraken te maken met ouders en hulpverleners. Ze begeleidt vier nieuwe gezinsvoogden en heeft elf zaken onder haar hoede. Stuk voor stuk zijn het moeilijke gevallen waarbij de kinderen vaak niet meer bij hun ouders kunnen wonen, bijvoorbeeld omdat een van de ouders verslaafd is, de kinderen misbruikt of mishandeld worden, of een kind onhandelbaar gedrag vertoont. Ze is dan ook lang niet altijd een welkome gast bij haar cliënten en er gaat behoorlijk wat energie in zitten om tot een daadwerkelijke ontmoeting met hen te komen. Angelique: “Verder probeer ik tussen mijn afspraken door zo veel mogelijk papierwerk te doen, voor mijn gevoel gaat daar meer dan de helft van onze tijd in zitten. Omdat alles juridisch moet kloppen en controleerbaar moet zijn, moeten we alles registreren. Wanneer is er contact geweest? Met wie? Waar ging het over? Alleen al van Samantha – een meisje met wie ik vanmiddag een afspraak heb – heb ik 28 A4’tjes vol, een contactjournaal noemen we dat.”

9.40 UUR EEN OVERWINNING

Een collega komt Angeliques kamer binnen. Ze is naar een zitting bij de kinderrechter geweest. Ze wilde een meisje met spoed uit huis plaatsen vanwege een onveilige thuissituatie. De rechter heeft haar daar toestemming voor gegeven, mede dankzij de 107 uitgeprinte pagina’s contactjournaal die ze mee had genomen. Binnenkort draagt ze de zaak over aan Angelique, omdat zij meer ervaring heeft. “Ik heb de

moeder al gezegd dat ze een nieuwe gezinsvoogd zou krijgen. Een pittige, ik kon het niet nalaten dat erbij te vermelden...”

10.30 UUR ONGEWENSTE ZWANGERSCHAP

Tijd voor het tweewekelijkse mentorgesprek met Chantal (25). Zij werkt een half jaar als gezinsvoogd en Angelique neemt haar onder haar hoede. Angelique: “Deze begeleiding is echt nodig. Beginners in dit vak lopen tegen allerlei problemen aan die ze willen bespreken. Het is ook een manier om ze de kans te geven hun hart te luchten. Als gezinsvoogd krijg je veel voor de kiezen. We krijgen te maken met vaders die onder de drugs zitten en met stoelen gooien. Of moeders die dreigen: ‘Jij hebt zelf kinderen, hè?’. Daarom is het belangrijk om je privéleven af te schermen. Soms gaan mensen zo ver dat ze het hele telefoonboek afbellen, om erachter te komen waar je woont. Niet voor niets heeft bijna iedereen een geheim telefoonnummer en laten we ons kenteken afschermen.” Chantal heeft een probleem met een van haar zaken: een meisje dat op haar dertiende uit huis is geplaatst en binnenkort weer bij haar ouders zou kunnen wonen, heeft haar eigen ruiten ingegooid. Ze is zwanger geraakt. Dat ligt gevoelig, aangezien een van de redenen dat ze ergens anders is gaan wonen, was dat ze op haar dertiende abortus had laten plegen en haar broers dreigden met eerwraak. Bovendien kan ze dan niet deelnemen aan het scholings- en trainingsprogramma om haar aan een baan te helpen. Nu begint de ellende van voor af aan. Angelique: “Door

deze zwangerschap staat het hele traject op de tocht. Voor Chantal betekent dit dat ze met een gedragswetenschapper van Bureau Jeugdzorg om tafel moet om een nieuwe lijn uit te zetten.”

12.10 UUR SLINGERS

“Wat ben je toch een kanjer!” Het klinkt alsof Angelique met een vriendin aan het bellen is, maar ze heeft het tegen Samantha – een meisje van wie ze nu anderhalf jaar de gezinsvoogd is. Samantha is onderweg naar Alkmaar. Vanmiddag heeft Angelique een afspraak met haar en omdat ze al vier keer eerder niet is komen opdagen, belt ze even om te vragen of het allemaal doorgaat. Als ze ophangt, grijnst Angelique: “Dat valt me mee, ze komt zelfs te vroeg! Voor de zekerheid had ik haar al een treinkaartje opgestuurd, zodat gebrek aan geld deze keer in ieder geval geen excuus zou kunnen zijn om niet op te komen dagen. Voor veel cliënten is het al heel wat dát ze komen. Ik ben wel eens met slingers om dansend de kamer binnengekomen, alleen om aan te geven dat ik zo blij was dat het kind zich aan de afspraak had gehouden.”

12.20 UUR SCHOKKEND BERICHT

Angelique fluit zachtjes. “Aiaiai, da’s niet best.” Een collega vertelt dat een jongetje van tien naar een behandelinternaat moet, omdat de hulpverlener hem té beschadigd vindt voor een therapeutische pleeggezin. “Schokkend, zo’n kind moet dan nog zo lang intern worden behandeld. Hier word ik echt niet vrolijk van.” ▶

“Soms bellen mensen het hele telefoonboek af om erachter te komen waar je woont”

“We komen vaak alleen toe aan de prioriteit van de prioriteit.”

◀ 12.45 UUR EIGENLIJK DOE JE HET NOOIT GOED

Van verschillende kanten komen gezinsvoogden met hun brood en beleg naar de tafel beneden in de hal om samen te lunchen. Toch gaat het amper over privé zaken. De tijd samen wordt vooral gebruikt om elkaars zaken te bespreken. Angelique: “Het is heel prettig om bij elkaar te kunnen sparren of wat jij voelt ook reëel is. In deze functie doe je het eigenlijk niet gauw goed. Het komt vaak voor dat ouders vinden dat je zeurt of dat je niets doet. Hulpverleners vinden dat je je er óf te laat óf te vroeg mee bemoeit. We doen ons werk, maar we kunnen er geen wonderen van verwachten. Het is al heel wat als iemand weer naar school gaat. Als gezinsvoogd moet je het echt hebben van de kleine dingen. Voor ons betekent een glimlach al heel veel. Of een telefoontje van een moeder die huilend zegt dat ze zo trots is op haar zoon. We doen het allemaal om kinderen een kans te geven op een beter leven.”

14.00 UUR TRANEN

Samantha verschijnt inderdaad op de afspraak. Samen met haar moeder en haar jongere zusje komt ze binnen, een mooie meid. Ze heeft een piercing door haar onderlip, een hippe bril op en haar haren strak naar achteren in een staart. “Coole boots!”, is het eerste wat Angelique tegen haar zegt over haar glimmende cowboylaarzen. Er kan een klein glimlachje vanaf: “Ze zijn nieuw.” Samantha is bij een gezinsvoogd terechtgekomen, omdat de relatie met haar moeder zó slecht was, dat ze is

weggelopen naar haar vader die aan de andere kant van het land woont. Maar hij wilde haar niet in huis hebben. Samantha heeft in een tehuis gezeten, maar is daar vorig jaar weggelopen. Zeven maanden lang wisten de ouders van Samantha en Angelique niet waar zij was. Binnenkort wordt het meisje achttien en houdt de ondertoezichtstelling op. Vandaag heeft Angelique het laatste gesprek met haar. Bijna drie uur lang zit Samantha onderuitgezakt in de stoel tegenover Angelique. Ze is stil en staart voornamelijk uitdrukingsloos naar de tafel en naar de enveloppen in haar hand. Angelique laat haar vrolijke humeur er niet door verpesten. En met ijzere geduld legt ze keer op keer rustig uit dat ze wil dat Samantha een baan gaat zoeken. Want dan heeft ze geld en kan ze een eigen kamer huren. Samantha loopt rood aan en voor het eerst die middag praat ze met duidelijke stem. “En dan heb ik een baan en dan word ik weer op straat geflikkerd en dan?” Dat zou niet de eerste keer zijn. Ze slikt haar tranen weg. Angelique: “Het is jouw leven, Sam. Als je achttien bent, moet je het zelf gaan doen. Achttien worden betekent achter mensen aanzitten, in plaats van dat ze achter jou aanzitten.” Het meisje doet haar bril af en wrijft in haar ogen. Ze heeft dingen te regelen: een adres waar ze zich kan inschrijven, de verzekering, opgeven voor begeleiding bij het zoeken naar werk. Op nadrukkelijk verzoek van Angelique pleegt ze meteen drie telefoontjes. Zo wordt een en ander in ieder geval in gang gezet. Haar moeder heeft het moeilijk. “Het is fijn dat je hebt geholpen, Angelique.

Maar waar zijn we eigenlijk beland? Nu is ze achttien en heeft ze nog steeds niets.” “Dat is waar”, geeft Angelique toe. “Doordat Samantha is weggelopen, heeft ze mooie kansen verspeeld. Maar door de bemiddelingsgesprekken die wij hebben gevoerd, praten jullie in ieder geval wel weer met elkaar.”

17.10 UUR PRIORITEITEN

“Eigenlijk komen we vaak alleen maar toe aan de prioriteit, van de prioriteit, van de prioriteit,” verklaart Angelique aan het einde van de dag haar nog lang niet door-gestreepte to-do-list. De verhalen van het zwangere meisje, het jongetje van tien en Samantha zet ze uit haar hoofd. “Dat moet wel, anders word ik gek. Morgen is er weer een dag.” □

D

- 1 op de 25 kinderen komt in aanraking met jeugdzorg.
- Er werken ongeveer 20.000 hulpverleners in de jeugdzorg.
- Op dit moment wachten in Nederland ruim 3.300 kinderen al langer dan negen weken op professionele hulp.
- In 2009 wordt het elektronisch kinddossier ingevoerd, zodat instanties die probleemkinderen helpen minder langskelkaar heenwerken.
- 1 t/m 8 november is de Week van de Jeugdzorg. Meer informatie staat op: www.weekvandejeugdzorg.nl.